

*Por baakoine
tjaalam*

**LOHKEHTÆJJABÏHKEDIMMIE
LYRIHKE**

JENNY EDVARDSSON

Lohkehtæjjabiñkedimmie dan
Dov baakojne tjaalam

tjaelemegahtjeme Sveerjen jårhkeskuvlen learohkidie

Jenny Edvardsson

*Dov baakojne
tjaalam*

www.jagskriver.nu

© Jenny Edvardsson

LOHKEHTÆJJABÏHKEDIMMIE LYRIHKE

Lyrihkine klaassetjiehtjelisnie barkedh dovne luste jïh gieltegs. Seamman aejkien aaj gellie learohkh tuhtjie poesije geerve. Eah sisvegem guarkoeh jïh dihte hammoe aaj maahta dâarresidh. Jïh nemhtie lea, jeenem dehtie poesijeste mij gâavnese jeatjah hierveslitteratuvreste jeatjahtahta, evtemes dihte hammoe, men movhten aejkien aaj sisvege. Gâarede gujht poesijese geatskanidh juktie learohki jïjtsh dâãjrehtimmieh jïh preferaansh ij sinsitneste man guhkie. Akte vuekie lea musihkem provhkedh jïh dehtie musihketeekstide mah gâåvnesieh. Musihkine aaj maahta learoehkidie eadtjaldovvedh, meatan årrodh jïh destie dan tradisjonelle poesijese ij man guhkie dellie.

Daennie lohkehtæjjabihkedimmesne raereste guktie maahta diktigujmie jïh laavlometeekstigujmie klaassetjiehtjelisnie barkedh. Dehtie ovmesse raeriestimmide maahta akti akti provhkedh. Jis sæjhta lyrihkine gelline skuvletæjmojne barkedh dellie dehtie ovmesse raeriestimmide maahta ektesne provhkedh.

Jis edtja kreajnese sjïdtedh guktie lyrihkem svienskeiebnen dej ovmesse kuvsgujmie aktanamme jïh kuvsi jarngen sisveginie dellie daan bihkedimmien minngiesæjrojne dehtie aktanamme.

RAERIESTIMMIE LOHKEHTÆEMMAN

POESIJE, DIKTH JÏH LYRIHKE – MIJ DÏHTE?

Gosse klaassetjiehtjelisnie edtja poesijine aelkedh barkedh, dellie buerie aelkedh learohki goerkesistie. Maam ussjedieh gosse baakojde poesije, dikte, lyrihke guvlieh? Daennie laavenjassesne barka EPA-modellen (enskilt-paralla) mietie. Jis sæjhta digitaale viehkivierhtine barkedh maahta baajedh learoehkidie barkoevuekien 2 daltesisnie tjïerteste vaestiedidh sijjesne TodaysMeet (<https://todaysmeet.com/>) eller Padlet (<https://sv.padlet.com/>).

TodaysMeet lea sijjie, gusnie lohkehtæjjine tjïehtjelem jïjtsasse jïh altesi learoehkidie dorje. Vuesiehtimmien gaavhtan maahta gyhtjelassh learoehkidie vedtedh jïh dan mænngan learohkh maehtieh gyhtjelasshide vaestiedidh. Fierhte lahtese jeenemes 140 væhtah åådtje årrodh, jïh gaajhkesch sinsitnien lahtesidie vuejnïeh. Padlet lea digitaale biëvnesetaavla, misse maahta teeksth tjaeledh, filmh, tjojenassefijlh, guvvieh jallh jeatjah tjaatsegh biejedh. Dam maam disse beaja dah giëh biëvnesetaavlam utnieh maehtieh vuejnedh. Daesnie aaj maahta aktem jallh gellebh gyhtjelassh gihtjedh mejtie learohkh åadtjoeh vaestiedidh. Gellie ovmesseie filmh gååvnesieh mah biëhkede guktie buektehte aktem padlet. Daesnie akte <https://youtu.be/OFtsQ5yidlo>.

BARCOEVUEKIE

1. Baakoem poesije taavlese tjaaleme. Maam ussjedh gosse baakoem poesije govlh? Tjælieh dejtie dov vaastojde.
2. Barkede paarrine jallh tjïertine (3-4 learohkh/tjïerth) jïh digkiedidie dam maam tjaaleme. Maam ussjedidh gosse baakoem poesije vööjnidh? Lidh seamma aamhtesh tjaaleme jallh eevre ovmesseie aamhtesh? Tjælieh tjïer ten åssjalommesh dan sæjjan TodaysMeet jallh Padlet.
3. Lohkh maam dah ovmesseie tjïerth poesijen bijre tjaaleme. Guktie lidh ektesne ussjedamme? Mij lea poesije? Seamadidie akten buerkiestæmman daan bijre.
4. Goltelidie Marja Mortensson Fjellheimen laavlomem - Gië manne.

Gië manne, giëh datne?
Joekehts giëligujmie
Seamma njaalmeldh giële

Gië manne, giëh datne?
Ovmessie sijjijste
Seamma maadtoen boelvijste

Gië manne, giëh datne?
Sinsitnine govlehtidh
Sinsitnide vaartjeskehtedh

5. Ussjedh jijtje daan bijre: Mejtje daate poesije? Jis jaavoe vaestedh, mannasinie daate poesije? Jis ijje vaestedh, mannasinie ij daate poesije?
6. Goltelch maam dah dov klaassevoelph ussjedieh teeksten bijre.
7. Goltelidie laavlomem – Gie manne.

BLACKOUT POETRY – DIKTH DARJODH JEATJEBI (JALLH JIJTSH) TEEKSTIJSTE

“Blackout Poetry aaj mahta goh-tjedh poesije gosse edtja baakoeh sliejhtedh, sliejhtemepoesije. Dïhte lea akte kreatijve laavenjasse mij mahta nuhteligs learohkide årrodh gosse edtjeh lyrihkese geatskanidh. Blackout Poetryn viehkine learohkh maehtieh jijtsh dikth tjaeledh teeksti viehkine mejtje jeatjebh jallh jijtje tjaaleme. Mahta hierveslitteratuvre teeksth årrodh jallh teeksth mah saatnan, saetniesdaajroeteeksth. Guvvesne vuelelen tjaalegem lea dehtie Jovna-Ánde Vest Laadth-møørjemeste skaepiedi.

“

Learohki dikth maehtieh vuasahtalledh juktie jeatjebh aaj dejtje áadtjoeh lohkedh. Mahta klaassebloggem disse provhkedh (v.g Blogger jallh Wordpress) jallh biejedh akten ektiesæjjan Padlet.

BARKOEUVUEKIE

1. Veeljh aktem teekstem.
2. Lohkh teekstem.
3. Veeljh dejtje baakojde maam sijtht utniehtidh. Gievlesth dejtje baakojde.
4. Sliejhtieh gaajhkh baakoeh mejtje ih daarpesjh jih spårh dejtje mejtje gievlestamme. Mahta mïrhke tuschpeannam provhkedh. Mahta baakojste baakojde sliejhtedh men aaj mahta goerem stealladidh gosse sliejhtieh. Guvvesne daagkoe bijjege sleajhteme guktie blomma sjïdti.

Jovna-Ánde Vest

Laadth-møørjeme

Laadthmuerjeh tjøonghedh lea Sapmesne iktesth álmaj barkoe árome, mearan nyjsenæjjah maanah jeatjah muerjeh møørjin. Jokngh jih sirrieh gætiej bijre sjïdtin juktie dovne unmes maanaj jaaksemisnie, mohte laadthbierkerh jeenemes guhkene guevtielisnie. Nyjsenæjjah idtjin asth jih maanah idtjin buekteht dan gááhkese vaedtsedh.

Nimhtie aaj mijjen luvnie. Achtje oktegh møørjedi mearan mijjeh maanah dan onne idtjimh satnem áajsoeh dáeriedidh. Tjïdtje lij fuehpesne ovmessie jeatja barkojne. Achtje lij ikt-esth vissjelommes laadtegh tjøonghedh guktie im mujhtieh dihte naan æjktien lihtebetnem jokngine jallh sirrine gaptjeme.

Aehtjen melesne laadth-tjøonghkeme lij sagki jenebe ennh barre lihtieh laadtegujmie dievtedh. Sutnjen gaaje jenebe. Gieltege lij giesien biekride snoegkedh vuajnedh magkarne biekrisnie njoetsedh laadtegh daan jaepien. Jih raeffiem, maam almetje guevtielisnie gaavni, ij mejnie buerebine mohtedidh. Lij darah biekreh gusnie jijnjh laadtegh jis laadth-jaepie. Mohte idtji achtje eavedh dagkerh biekreh vaaksjodh gænnah. Sijhti jijtse laadth-sijjeh ohtsedidh jih gaavnedh.

Goh dan jijtjereahke jijnjh laadhsijjeh sjïdtin tjáadtjoen namtegh tjøonghkijh. Tjïje fielestallan veesi.

– Vaedtsiejdie dijje aaj Biesvagkan, desnie hov leah jijnjh nuekies laadtegh tjïdtje voejkeli aehjiem soptsestehtedh.

– Jeatjebh hov stoerre maajsoeh geajnoegoeresne tjøonghkieh, mohte Jávna jis boørenjasta laadtegistie baataridh, aahka tjáálhkesje.

Jovna-Ánde Vest 99

5. Dellie orre teekste sjædta, dikte, dejstie baakojste mejtie aeriebistie gie-
vlestih.

6. Lohkh dam dov teekstem dov klaassevoelpide.

7. Kanne diktem vueseht klaassebloggesne jallh Padlet sæjjan.

Daesnie filme guktie Blackout Poetrym aktede plaerien artihkelistie dorje -
<https://youtu.be/RVp2UIY-uPc>

SAMPLINGDIKTH – DIKTH TJAELEDH VIERSE- RAAJESISTIE JEATJEBI DIKTIJSTE

Samplingsdikth leah buerie vuekie learoehkidie lyrihkese geatskanidh. Baakoe
sampling musihkebransjeste vaalteme. Muvhtene musihkesjangerisnie gellien
aejkien nemhtie samplar, dellie viersh ovmessie laavloemistie vaeltieh jih dej-
tie akten jijtse tjoenenassese beaja. Dan teknikken mietie edtja barkedh gosse
samplingsdikth steallede. Jeatjebi tjaeliji diktijste vierseraajesh vaalta mejtie
aktanadta jijtse diktese. Jis daennie laavenjassesne sæjhta musihkebransjese
tjiekelaakan gærrestidh maahta laavlometeeksth vaeltedh mejtie paehpieras-
se jieniedamme.

Daennie laavenjassesne buerie jis tjiertesne barka. Daate laavenjasse gellie
diktetjåanghkoeh kriebpesje jih dellie buerie jis klaassetjiehtjelem ryöjreh-
tamme jih bienghkide dan gellie diktetjåanghkojde beajeme mejtie fierhten
diktese ussjedamme. Maahta aelkedh vijhte tjijhtje diktetjåanghkojgumie,
mejtie ovmessie sijjide klaassetjiehtjelisnie biejesovveme. Ovmessie stasjovnh
diktetjåanghkojgumie steallede. Dan mænngan tjierth edtjeh bijre jarkan
klaassetjiehtjelisnie minnedh dejnie ovmessie stasjovnine jih orre samplingsdi-
kth tjaeledh. Jis laavlometeeksth provhkesuvvieh dellie dejtie dejnie ovmessie
sijjine klaassetjiehtjelisnie beaja.

Daam samplingsdiktem Julia Rensberg tjaaleme.

Mov veasoe lea mov vaajmosne

Geajnoeh doeh vaeriegaskem vijtjeldieh

Dov baalka åvtese jåhta

Vuelkieminie vualkam

Dikteraajesh Gaebpien Gåsta, Nils Aslak Valkeapää, Jakob Fellman jih Synnøve
Persen tjaaleme. Gærjeste Åvtese jåhta.

BARKOEVUEKIE

1. Baajh tjierten fierhte learohke aktem diktetjåanghkoem vaeltedh.
2. Aktene tjiertesne tjelmide trimhkie, diktetjåanghkoem rihpeste jih soermem akten sæjrose beaja. Dihte vierseraajese misse soerme tjuvtjede dikten voestes raajese sjædta. Vierseraajesem tjaalasåvva tjaelijen nommine jih sæjroenommeren ektine, gusnie raajese gååvnese lohkedh.
3. Mubpie learohke tjelmide trimhkie, diktetjåanghkoem rihpeste jih soermem akten sæjrose beaja. Dihte vierseraajese misse soerme tjuvtjede dikten mubpie raajese sjædta. Vierseraajesem tjaalasåvva tjaelijen nommine jih sæjroenommeren ektine, gusnie raajese gååvnese lohkedh.
4. Dellie gaajhkh dah jeatjebh dennie tjiertesne seammalaakan darjoeh guktie voestes jih mubpie learohke dorjeme.
5. Gosse gaajhkesch tjiertesne fiere guhtene vierseraajesem vaalteme dellie dam orre diktem luhkieh. Mij diktesne heannede? Maahta guarkedh? Tjierte seamede bijjietjaalaldahken bijre mejtie tjaalasåvva.
6. Gosse voestes dikte dorjesovveme tjierte mubpie diktestasjovnese mænna jih orre diktem dorje nemhtie guktie 1-5 daltesisnie darjoeji.
7. Minngemes baaja tjiertide dam “bööremes” diktem veeljedh dejstie diktijste mejtie dorjeme jih dejtie mubpide klaassesne lårhka.

ALLITTERASJOVNE JIH ANAFOR GUVVIEJ VIEHKINE

Lyrihkesne muvhth lahtesh gååvnesieh mejtie ij gaajhken æjkien ij Leah man aelhie learoehkide guarkedh. Aktem vuekiem gosse goerkesem bueriedidh dellie baaja learohkh jijtsh dikth tjaeledh mejtie daej lahtesigujmie tjaalasovveme. Gosse giehpiedehtedh maahta lohkehtæjjine illustrasjovnh, fotografijh, kånstevierhkh jih jeatjah guvvieh provhkedh. Daennie lohkehtimmesne ræriestamme guktie lahtesh anafor jih allitterasjovne provhkesuvviah.

Aerebe baaja learohkh jijtsh anaforh jih allitterasjovnh darjodh, daerpies vuartasjidh daejtie lahtesidie learohki ektine. Anafor dellie akte baakoe jallh fraase gellien æjkien jehtasåvva gelline vierseraajesisnie diktesne. Dikte Sirrieh maam Ella Holm Bull tjaaleme dam vuesehte.

Sirrieh, sirrieh, sirrieh plaave sirrieh.

Sirrieh, sirrieh, sirrieh sieties sirrieh.

Sirrieh, sirrieh, sirrieh njaelkies sirrieh.

Sirrieh tjøøngkem.

Sirrieh byøpmedem.

Sirrijste njaelmie plååvede.

Sirrijste soermh aaj plååvedieh.

Sirrieh dan slaemkistieh.

Sirrieh dellie easka slaemkiestæjjah.

Slaemkiestieh maam leam dorjeme.

Allitterasjovne lea gosse akte tjoetje jallh bokstaave gellien aejkien gelline baakojne iktemearan jehtasuvvieh. Gaebpien Gåstan diktesne Saemielassjh dam vuesehte.

*Saemielassjh leah mov åssjoelassjh
Saemielassjh leah mov syjhtedh
Saemielassjh leah mov vaajtelassjh
Saemien mov vaajmoe eahtsa
Saemien mov vaajmoe baektjede
Saemien mov vaajmoe jievkehte
Gaajhki saemiej gaavhtan*

BARKOEVUEKIE

1. Akte illustrasjovne, akte fotografije jallh akte jeatjah guvvie taavlesne vuesehte.
2. Darjoeh aktem diktem mij aalka dehtie illustrasjovneste mij taavlesne. Tjaelieh diktem gosse anaforh provhkh, gusnie fierhte raajese seamma baakojne jallh fraasine aalka.
3. Biejh tittlem diktese.
4. Lohkh diktem jijtjasse reegkes gieline. Dan mænngan diktem lohkh dehtie jeatjabidie klaassesne.
5. Biejh orre guvviem taavlese.
6. Darjoeh aktem diktem mij allitterasjovneste tjaalasovveme, desnie gusnie gellie baakoeh seamma bokstaavine jallh tjoejine aalka.
7. Biejh tittlem diktese.
8. Lohkh diktem jijtjasse reegkes gieline. Dan mænngan diktem lohkh dehtie jeatjabidie klaassesne.

BARKEDEH DIKTINE JÏH DOMTESINIE

Dikth maehtieh, seamma goh laavlometeeksth jeatjabidie lohkelgidh. Murreds mahta sjïdtedh jis diktem domtesistie lähka. Guktie Marja Mortensson Fjellheimen laavlomem Aaltoen vaaje govlesåvva, jis måarehke? Jïh guktie govlesåvva jis geerjene, jallh kanne gaajege?
Aaltoen vaaje

*Aaltoa sæjhta lovvesjidh
Ij sïjhth fahkestidh
Bååktjehke domtoe tjuedtjieldh
Ij goh buektedh ohtsedidh*

*Aaltoa ussjede, ij giëse sïjhth dam
baektjiedimmiem
Ij giëse sïjhth dam domtesem*

*Numhtie vaejvede
Numhtie gi'knjele*

Jih guktie jis sjædta jis Gaebpien Gåstan laavlomem Gaavalohke isveligs jallh hielhkes gieline lohkelge?

*Bâetieh mov gaavalohke
daagkoe lea vaalje
vuelelen njååjte lea
åvtelisnie stoerre-vaegkie*

*Skodth mov gaavalohke
såevmie lea daajroes
gåatome jaksoes lea
jijnje-vaerie åvtelisnie*

*Bâetieh mov jovje-råtnoe
bâetieh mov aaltoa
miesie sarva
bâetieh mov gaavelh-grievvie*

*Skodth mov gaavalohke
iejtohte vuamlka
gaejvielidie gaejvide
skodth mov gaavalohke*

Daennie laavenjassesne learohkh edtjeh voejhkelidh dikth lohkedh sjïere domtesigujmie. Ussjedh guktie dikte jorkesåvva gosse ovmessie vuekiej mietie lâhka men aaj guktie domtese dejstie ovmessie lohkemistie sjædta.

GÆRJAH MEJGUJMIE MAAHTA AELKEDH:

*Ov-messie darjomes. Ella Holm Bull
Maam dah soptsestamme. Ando Andersson
Gaaltije. Gaebpien Gåsta (Gustav Kappfjell)
Åvtese jáhta. Harald Gaski jih Lena Kappfjell*

DIKTH MAEHTIEH LOHKELGIDH GOSSE:

- Geerjene
- Håjnan
- Måarehke
- Gaajege
- Hielhkes
- Gearehke
- Pluejjies
- Stråarkan

AELKEDH

1. Tjaelieh fierhtem diktem akten pæhpierasse, giebrh fierhtem pæhperem jih tsagkh passan sijse.
2. Tjaelieh domtesidie. Tjaelieh jeenebh pæhperh seamma domtesigujmie. Giebrh fierhtem pæhperem jih tsagkh passan sijse.
3. Daelie göökte passah pæhperigujmie, akte diktigujmie jih akte domtesigujmie. Gosse vihth lohkehtimmie, learohkh mæhtieh aktem pæhperem fierhtede passeste vaeltedh. Geehth juktie diktide ållesth teekstine meatan åtna klaassetjiehtjelasse.

BARKOEVUEKIE

1. Vaeltieh aktem diktem jih aktem domtesem fierhtede passeste.
2. Lohkh diktem gellien æjkien reegkes gieline dejnie domtesinie maam nænnoestamme.
3. Lohkh diktem dejtie dov klaassevoelpide. Mearan lohkh dah jeatjah klaassesne edtjeh ussjedidh dan domtesen bijre maam lohkiye voejhkele bievnedh.
4. Veeljh aktem orre domtesem dehtie passeste.
5. Lohkh diktem gellien æjkien reegkes gieline dejnie domtesinie maam nænnoestamme.
6. Lohkh diktem dejtie dov klaassevoelpide. Dah jeatjah klaassesne edtjeh domtesem moenedidh maam lohkiye voejhkele bievnedh.

HAIKU – TJÆLIEH AKTEM JAPANSKE MINIDIKTEM

Haiku lea dovletjistie vøekieh Japani luvhtie. Diihte akte diktevøekie mejtie tjaalasovveme lihtsigujmie golme raajesisnie. Voestes raajesisnie vijhte lihtsh, mubpene raajesisnie 7 jih gåalmanie raajesisnie 5 lihtsh. Dej bæeries Haiku-diktine gellien æjkien jaepieboelhkide soptsestovvi jallh jaepieboelhkese vøesiehti. Gellien æjkien nemhtie tjaalasovveme guktie dah göökte voestes raajesh ektesne. Jih dennie gåalmanie raajesisnie mij jarkoesti jallh mij orresth sjïdti.

Daam Haiku-diktem Julia Rensberg tjaaleme

Beajjan lååjede

Låvnadahke biejjievælløe

Jijjese tjearede

Jis baaja learohkh haiku-diktigujmie barkedh dellie buerie jis soptseste mij akte lihtse jih guktie ryökne dehtie lihtside aktene baakosne. Aaj buerie jis learohki tjaelemem stuvrie jih soptseste haiku-dikte naemhtie tjaalasåvva: voestes raajese soptseste man jaepieboelhke, mubpie raajese lea maam joem maam vuajna jallh akte domtese, gåalmanie raajesisnie mij joem orresth. Daennie lohkehtimmesne learohkh åadtjoeh soptsestidh sinsitnien dikti bijre dehtie “Göökte naestie akte vaajtele” hammoste. Dellie learohkh åadtjoeh göökte aamhtesh soptsestidh maam tuhtjeh buerie diktesne (v.g sisvege,

hammoe, gïele jîh guktie minngemes jarkoesti..) jîh akte aamhtese maam tuhtjeh maahta evtiedidh (v.g sisvege, hammoe, gïele jîh guktie minngemes jarkoesti ...) Daejtie åssjalommesh edtja tjaaleldh darjodh.

BARCOEVUEKIE

1. Tjaelieh aktem haiku-diktem
2. Barkedede paarrine klaassevoelpigujmie.
3. Lohkh klaassevoelpen diktem jîh soptsesth “Göökte naestie akte vaajtele” hammoen mietie (göökte aamhtesh mah buerie jîh akte aamhtese maam maahta evtiedidh).
3. Tjaelieh maam ussjedh dov klaassevoelpese. Lohkh dan mænngan maam dov klaassevoelpe dov dikten bijre tjaaleme.
4. Evtedh diktem.
5. Lohkh diktem gellien aejkien jîjtjasse reegkes gieline. Lohkh dejtie jeatjabledie klaassesne.

LOHKEDH JÎH JOEKHEHTEHEDH DIKTH JÎH MUSIHKETEEKSTH

Daennie laavenjassesne learohkh edtjeh aktene diktine jallh laavlometeekstine eensilaakan barkedh. Dah edtjeh teekstem joekehtehtedh jîh joekehtemem edtja tjaeledh goh ektiedimmes teekste, gusnie dikte jallh laavlometeekste ållesth teekstine joekehtemem aalkoste soptseste. Dan jallh dej domtsh dikte/laavlometeekste learoehkisnie gåaskoeh (gyhtjelassh 11) maehtieh aalkoe akten vielie laavenjassese sjîdtedh, gosse learohke vaestede jîh mij akt jîjtje dorje. Kanne dellie teekste sjædta, mejnie learohke maahta meatan årrodh gaajtjemisnie Manne dov baakojne tjaalam. Vielie bievnesh daan gaajtjemen bijre maahtah daesnie lohkedh: <http://jagskriver.nu/tavlingen/>.

Jis kuvsjine Svienskegïele 3, Litteratuvre jallh Tjaeleme dellie maahta joekehtememinie eensilaakan barkedh gosse learohkh joekehtemevuekeste aelkieh, v.g feministiske, interteekstuelle jallh postkoloniaale joekehtemevuekie.

Daan laavenjassese gyhtjelassh gååvnesieh mejnie learohkh maehtieh aelkedh gosse sijjen diktem jallh laavlometeekstem luhkieh jîh dâarjoe dan hammoen “aalkose” joekehtemem golme ovmessie biehkide (aalkoe, åejviebiehkie, orrijimmie).

Gyhtjelassh mejnie learohkh maehtieh aelkedh gosse sijjen diktem/laavlometeekstem luhkieh:

1. Guktie dikten/laavlometeeksten nomme?
2. Gåessie dikte/laavlometeekste tjaalasovvi?
3. Mij heannede diktesne/laavlometeekstesne?

4. Magkerh motijvh (ovmessie tjirkes sienth) diktesne/laavlometeekstesne gââvnesieh?
5. Mejtie lea dikten/laavlometeeksten naan dïjre?
6. Mejtie muvhth baakoeh fraash gââvnesieh mah vââjnoeh vihkeles?
7. Mejtie naan almetjh diktesne/laavlometeekstesne gââvnesieh? Gie, giëh? Maam âadtjoeh dââjrehtidh, maam demtieh jallh darjoeh?
8. Mejtie dikte/laavlometeekste domtesem soptseste jallh mejtie sientem buerkeste?
9. Guktie dikte/laavlometeekste tjaalasovveme? Mejtie naan nænnoes hammosne tjaalasovveme? Mejtie rijmh gââvnesieh? Mejtie gellide strofijste/viersijste?
10. Mejtie dikten/laavlometeeksten naan guvviëgiele jallh jeatjah stijlehaemieh?
11. Gosse diktem/laavlometeekstem lohkh naan domtesh dutnjien gâaskoeh?

Raeriestimmie dagkerh “aalkojde”, mah joekehtehemen golme ovmessie biehkide vuesiehtieh. Joekehteheme maahta naemhtie aelkedh:

Dikte/Laavlometeekste XX lea XX... tjaalasovveme. Jaepien XX dikte/laavlometeekste tjaalasovvi. Dïhte ..... bijre.

Joekehtehemen âejviebiehkiem maahta daan mietie tjaeledh:

Dikte/Laavlometeekste XX lea .... bijre. Desnie ââdtje XX dâeriedidh. Dikte/laavlometeekste tjaalasovveme ..... mietie.

Joekehtehemen maahta naemhtie orrijidh:

Dikte/Laavlometeekste XX lea .... bijre. Ektiedimmesne maahta ..... Minngemes maahta .....

BARKOEUVUEKIE

1. Veeljh aktem diktem jallh laavlometeekstem.
2. Lohkh teekstem gellien aejkien.
3. Vaestedh dejtie ovmessie gyhtjelasside.
4. Baajh vaastojde joekehtehemen aalkoe sjïdtedh. Joekehteheme naemhtie byöroe tseegkesovvedh:
  - aalkoe gusnie diktem/laavlometeekstem âehpiedahta.
  - akte âejviebiehkie, gusnie diktem joekehtahta dehtie sisvegistie, giëleste jïh hammoste. Daesnie citath teeksteste mij joekehtehemem nænnoste jïh guktie jïjtje teekstem toelhkestamme.
  - akte orrijimmie, gusnie joekehtehemem ektede. Mujhtieh joekehteheme tjaalasâvva iktemearan hammosne.
5. Gosse joekehtehemem tjaaleme dellie klaassevoelpine lotnede gie dam ââdtje vaestiedidh vüekien “Göökte næstie akte vaajtele” hammoen mietie (göökte aamhtesh mah buerie jïh akte aamhtese maam maahta evtiedidh).
6. Evtedh joekehtehemem dejstie vaastojste maam ââdtjeme.